

СССР КОММУНИСТИК ФЕДЕРАТИВ РЕСПУБЛИКАСИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1974 ЙИЛ 21 НОЯБДАН ЧИҚА БОШЛАГАН

• 29 ноябрь 1974 йил, жума

№ 279 (16.059) • Баҳоса 2 тўйин.

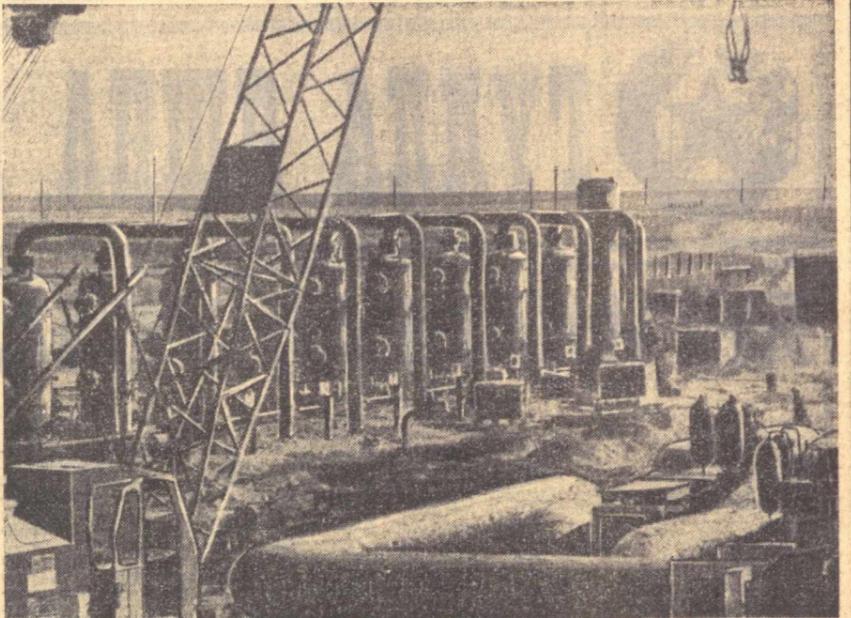
КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ СИЁСИЙ БЮРОСИ, СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИ, СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИДА

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ БОШ СЕКРЕТАРИ Л. И. БРЕЖНЕВНИНГ АҚШ ПРЕЗИДЕНТИ Ж. ФОРД БИЛАН УЧРАШУВИ ЯКУНЛАРИ Тўғрисида

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси, СССР Олий Совети Президиуми, СССР Министрлар Совети КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг 1974 йил 23-24 ноябрда Владивосток районда АҚШ Президенти Ж. Форд билан учрашуви якулларини қўриб чиқиб...

бу битимни 1975 йилда имзолаш мумкин бўлиши. Стратегик ҳужум қурол-яроқларини чеklang туғрисида 1985 йилнинг охиригача бўлган муддатга мўлжалланган ана шу йилги битим томонларнинг тегишли ва баъбаравар хавфсизлиги принциплари асосланган туғрисида келишиб олинишни мўҳим аҳамиятга эгадир.

дан, савдо-иқтисодий муносабатларга тааллуқли бўлган кўпгина масалалар конструктив тарзда муҳокама қилинди. Владивостокдаги учрашуvida қабул қилинган ҳужжатлар шу соҳада бундан буён қўйилган қадимлар учун жиши негизни вужудга келтиради.

БЕШ ИЙЛИКНИНГ ЗАРБОР ОБЪЕКТЛАРИ «ДАРЕЎЛИҚ» КОМПРЕССОР СТАНЦИЯСИ ҚУРИЛИШИДА

САМИМИЙ ҚУТЛОВЛАР

Л. И. Брежнев ва Н. В. Подгорний ўртоқлар Югославия Социалистик Федератив Республикасининг миллий байрами — Республика кўни муносабати билан Югославия коммунистлар союзининг раиси, Югославия Социалистик Федератив Республикасининг президенти ўртоқ Иосип Броз Титога табрири телеграммаси йўллади.

Яна бир улкан «зангори олов» дарёси қўталараро энг катта газопровод ҳисобланган Урта Осие — Марказ газопроводининг туртинчи навбати шикояткорлик билан бунёд этилмоқда.

Компрессор станцияси қурилишида таъриблии монтажчилар билан бир қаторда катта қурилишга комсомол йўлланмаси билан илган комсомол ва шилар алоҳида урмат қўриб келинган.

УЛКАН МЕХНАТ ҒАЛАБАСИ

РОСТОВ ОБЛАСТИДАГИ СССР 50 ИЙЛИГИ ТЎРТИНЧИ ТАШИКЛОВА, МОНТАЖЧИЛАРИГА, СОЮЗ ВА КОМСОМОЛ ТАШИКЛОВАЛАРИГА, ҚУВВАТЛАРИНИ МУДДАТИДАН ОЛДИН ТАЪМИНЛАГАН ҚУРИЛИШИНИ

ЮСФР МИЛЛИЙ БАЙРАМИ ШАРАФИГА

Югославия Социалистик Федератив Республикасининг миллий байрами — республика кўнига бағриш 27 ноябрда темирўлка марказий маданият уюнда Москва меҳнаткашлари намояндalarининг тантанави йиғилиши бўлиб ўтди.

ҚЎЛ МЕХНАТНИИ МЕХАНИЗАЦИЯЛАШ

28 ноябрда Тошкентда кенгаш бўлиб ўтди. Бу кенгаш «Саноатда, қурилишда, транспортда ва алоқда оғир қўл меҳнатининг аҳоли ва КПСС XXIV съезди қарорлари асосида уни қисқартириш йўллари туғрисидаги масалани қараб чиқишга бағишланди.

ЎРТОҚ Н. В. ПОДГОРНИЙНИНГ ТОЖИКИСТОНДА БЎЛИШИ

ДУШАНБА, 28 ноябрь. (ТАСС). Тожикистон ССР ва Тожикистон Компартияси ташиқ этилганлигининг 50 йиллиги тантаналари муносабати билан республикага келган КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. В. Подгорний бутун В. И. Ленин ҳайкали суласига гулдаста кўйди.

КРЕМЛАДА УЧРАШУВ

27 ноябрь кўни КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин ва КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзоллиги кандидати, КПСС Марказий Комитетининг секретари Б. Н. Пономарев Фалестин озодлиги ташкилоти ижроиа комитетининг раиси Ясир Арафат бошчилигидаги шу ташкилот делегацияси билан учрашди.

ВИЗИТ ТУГАДИ

КИЕВ, 27 ноябрь. (ТАСС). Замбия Республикасининг Президентининг доктор Кеннет Д. Каунда Украин пайтахтининг ҳаёти билан танишишни давм эттиди.

ВУНЁДКОРЛИКНИНГ БУЮК КУЧИ

НОРАК (Тожикистон ССР). 28 ноябрь. (ТАСС). Норақ ГЭСИ қурилишида бутун мамлакат қатнашмоқда. Бу ерде Волга ва Днепр, Енисей ва Ангаре соҳилларидан келган гадро иншоотчилар меҳнат қилмоқдалар.

САМИМИЙ ҚУТЛОВЛАР

Л. И. Брежнев ва Н. В. Подгорний ўртоқлар Югославия Социалистик Федератив Республикасининг миллий байрами — Республика кўни муносабати билан Югославия коммунистлар союзининг раиси, Югославия Социалистик Федератив Республикасининг президенти ўртоқ Иосип Броз Титога табрири телеграммаси йўллади.

ҚЎЛ МЕХНАТНИИ МЕХАНИЗАЦИЯЛАШ

28 ноябрда Тошкентда кенгаш бўлиб ўтди. Бу кенгаш «Саноатда, қурилишда, транспортда ва алоқда оғир қўл меҳнатининг аҳоли ва КПСС XXIV съезди қарорлари асосида уни қисқартириш йўллари туғрисидаги масалани қараб чиқишга бағишланди.

ГУЛДА, ЯШНА, СОВЕТ ТОЖИКИСТОНИ!

ФАКТИАР... РАКАМАР...

Тожикистон йирк пахтачилик ўлкасидир. Шунингдек у илгичка талаби патта етиштиришда мамлакатда асосий ўрнини эгаллайди.

Хозирги кунда республикада сугорилмаган ерлар майдони 560 минг гектардан ҳам ошиб кетди.

Республикада энергетика бектиб ривож топмоқда. Мамлакатимиз улкан энергетика иншооти Норақ ГЭСининг қуввати 2 миллион 700 минг киловаттга боради.

Кўмир, газ қазиб чиқариш кейинги йилларда гоятда юксак даражага кўтарилиди. Чувончи, ярим аср мобайнида кўмир чиқариш 52 баравар, нефть қазиб олиш 24 баравар кўпайди.

Эллик йил мубайнида санаат ялли маҳсулотининг ҳажми 300 баравар ортди.

Бугунги кунда Тожикистон жаҳондаги 40 дан ортиқ мамлакатга ўз маҳсулотларини жўнатмоқда.

Қадимий дийрнинг қишлоқ хўжалиги ҳозирги замон техникаси билан таъминланган. Ҳозирги пайтда ирригация иншоотлари асосий майдонларни қамраб олган, 26 минг километр масофада сугорил қаналарини, бир неча ўн миллион километрлик коллекторлар, сувнинг денгиз ва дарёлар сувини юқорига кўтариб берувчи насос станциялари вужудга келтирилди.

Кейинги ўн йил мубайнида қишлоқ хўжалигининг ялли маҳсулоти деярли икки баравар ортди.

ЯНГИЛАНГАН ЎЛКА

М. ХОЛОВ, Тожикистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси

ХАЛҚДА йўлни яхшироқ кўрмоқ учун чўққига чиқиш керак, деган гап бор. Тожики халқи кейинги 50 йил мубайнида илгичодий ва маданий тараққиёт чўққисига поғона-поғона кўтарилиб бормоқда, бугунги кунда ана шу чўққилардан янги-янги, янада тўқиланган истиқболлар оқимоқда. Бугуннинг ҳаммаси — КПСС Ленинча миллий сиёсатининг самараларидир.

В. И. Ленин миллий давлатни барпо этиш ва уни ривонлантириш ўрта Осиё халқлари экономикаси ва маданиятини равиқ топтиришга, совет халқлари қардошлик иттифоқини мустахкамлашга, миллиятлараро алоқаларнинг янги шакллари вужудга келишига, совет халқларининг маънавий-сиёсий бирлиги ва бузимас дўстлигига олиб келди, деб дохияна башорат қилган эди. Орадан қариб ярим аср ўтган. КПСС XXIV съезди мамлакатимизда кишиларнинг янги тарихий бирлиги — Совет халқи вужудга келганини ва қарор топганини танита билан ёллон этганлиги Ленин башорати тантанасининг ёрқин дадилли бўлди.

Ҳар бир курилиш, ўраштираш ҳар бир гектар ер, тожики халқининг ҳар бир катта ва кичик ютуғи — мамлакат барча қардош республикалари актив қатнашуви ва ёрдами билан амалга ашган. Партияннинг олижаноб ва узоқни қўловчи сиёсати Тожикистоннинг, шунингдек Ўрта Осиёдаги бошқа республикаларнинг қад кўтарилишига, равиқ топишига ёрдам беришга қўймади, шу билан бирга Ўрта Осиё халқлари билан Советлар мамлакатига бошқа ҳамма халқлар ва давлатлар, улар рус халқи билан ишонч ва қардошларча дўстлик мустахкамлашишига ҳам кўмак берди.

Икки жушўни дарё — Вахш билан Панж дарёни ўртасида водий бор. Уни неча асрлардан бери ўтиб бўлмаш шўрхон ерлар ва тўқайзорлар қоплаганиди. Шу дарё соҳилларида Россия Федерацияси, Украина, Ўзбекистон ва Ҳозористондан одамлар ҳамда техника ва машина-ускуналар ортган эшелон ҳезла бошланди. Вахш водийи кишилар хизматига қайтарилди. Бугунги кунда водий мамлакатда иштирокчи олинмаган вақтда шаклланган қариб 40 процентини беришмоқда.

Тоғлар орасидан кичик бир Норақ қишлоғи Тожикистоннинг шарқини жануби ва шимоли билан боғловчи йўлда, неча асрлар, болки неча минг йиллардан бери тургандир. Бир вақтлар қора шўрқ қилган жойларда эндиликда элетр аниш қатнамолар. Мамлакатимиз улан энергетика иншооти — Норақ ГЭСининг қуввати 2 миллион 700 минг киловаттга боради.

Республикада элетр энергетикаси ривонланиши билан бирга кўмир, нефть, газ қазиб чиқариш кўпаймоқда. Масалан, 50 йил мубайнида кўмир қазиб чиқариш 32 баравар, нефть қазиб чиқариш қариб 24 баравар кўпайди.

Элетр таъминотининг кўпайиши республикада иқлимнинг қурилишига ва сув таъминоти бўлиб ваҳш водисиде Бош тўғон қурилиб, дарё суви Кумсанги канални орқали қароқ даштларга оқимолди. Бундан кейинги йилларда халқ хашари билан катта Ҳисор канали қурилди. Шимолда Фарғона канали Ленинобод областидеги Ашт райони ерларини сув билан таъминлади.

лина бутун халқ хўжалигининг тез ривонланишига имкон берди. Саноат ялли маҳсулотининг ҳажми 1924 йилдаги нисбатан 500 баравар кўпайди. Ҳозирда энг оддий рўзгор молларнинг ҳам четдан келтирилган Тожикистон бугунги кунда 40 дан ортиқ мамлакатга ўз маҳсулотларини экспорт қилмоқда.

Тожикистон қишлоқларининг қиёфаси ҳам табиқ бўлмас даражада ўзгариб кетди — 26 минг километр масофадаги сугорил қаналари, неча ўн минг километрга борадиган коллектор-сугорил тармоқлари, сувнинг денгиз ва бутун-бутун дарёларнинг сувини тепаликларга кўтариб берувчи насос станциялари республика харитасини ўзгартириб юборди. Кейинги ўн йил мубайнида қишлоқ хўжалигининг ялли маҳсулоти қариб икки баравар кўпайди.

Утган ярим аср мубайнида социалистик маданий революция амалга аширилди. Ҳозир халқ маорифи ва соғлиғини сақлаш муассасаларида, саноат корхоналарида, қолхоз ва соххозларда, олий ва махсус ўрта маълумотли неча ўн минглаб кишилар ишламоқда, мажбурий ялли ўрта таълимга ўтиш муваффақиятли амалга аширилмоқда.

Тез хуқуқли қардош Совет республикаларининг ялли оғласида тез хуқуқли Тожикистон ССР ярим асрлик юбилейини хўжалик ва маданий курилишда алоқиб муваффақиятлар билан кутиб олмақда. КПСС XXIV съездининг Директивалярига биоюн Жанубий Тожикистон территорияли ишлаб чиқариш комплекси барпо этилмоқда. Бу комплекс республика ишлаб чиқариш кучларини ривож топтиришида янги катта қадам ташлашни таъминлади. Тожикистон алюминий заводи қурилмоқда. Ёгон элетр химия комбинати ишлаб чиқарилиши билан Тожикистон Иттифоқда химия маҳсулотлари энг муҳим турларини ишлаб чиқариш юзасидан олдинги ўрнлардан бирга Чинади.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев ССРР ташкил этилганлигининг 50 йиллигига бағишланган тантанали мажлисда қилган донадада бундай деган эди: «Найиталистик дўнда оғина-оғина ютуқларини ҳам кўпгина «муўжиза» деб атайдилар. Ленин Совет Ўрта Осиёда... содир бўлган ўзгартирилиш, биз коммунистлар асло гайри табии бир нарда деб билимаймиз. Таъбир жоиз бўлса, бу табиии муўжиза — Совет қонини улаш, социализм учун мамлакатимизда қарор топган халқлар дўстлигини ва қардошлигини муносабатлари учун табиии муўжизадир».

Халқимиз янгиланган ўлкаимиз ёришган ҳамма ютуқлар учун улуғ Ленинни Коммунистлар партиядан, унинг доно миллий сиёсатидан, СССР халқларининг ҳар бир совет халқи янги-янги зафарлар учун медал олиб турган қардошларча дўстлигидан миннатдордир.

Тожикистон ССРнинг пойтахти Душанба чиндан ҳам Совет Шарқининг энг гўзал шаҳарларидан бирга айланди. Кейинги йилларда бу гўзал манзилгоҳнинг қиёфаси бутунлай ўзгариб кетди. Янги уй-жой бинолари барпо этилди, юбилей объекларининг йилга туширилиши шаҳарнинг кўрнуга-кўри қўшди, адл қўчалар, гўзал хиёбонлар вужудга келди. Суратда: шаҳарнинг Ленин проспектида.

Мажжуда ҲАКИМОВА

ЮЛДУЗМАН

Кўнни ёстиқ этган Помир чўққиси, Ой унинг қафтда худди олтин юм. Ҳасад қилмайман лек унинг азияти, «Жаҳон томидан» ҳам мен олиймаиюм.

Жўш урар, жўш урар ҳар шўмў саҳар, Дарё томон оққан мусаффо бўлоқ, Ундан дашту саҳро бўлур ям-йил, Аммо меннинг қалбим ундан жўшқинроқ.

Бургут қанот қоқар, осмонни кезар, Буяллар эгат — унинг ўси. Мен усаем оқмога, ўша шазоҳти, Кенг оқар эшигим қўёш хосис.

Хар юлдуз — бир чироқ чўк гўмбаида, Унинг таърифида ожиз эрур сўз. Кўз юмлай ёнарлар тоғ отғиҷа то, Мен ҳам ўз мулкида юлдузман,

Беш йиллик курилишларида

НОРАК ЧИРОҚЛАРИ

Мен Норақ ГЭСи қурилиши бошлигининг ўринбосари Валерий Муҳаммадиев хонасига кирганимда у телефонда ким биландир сузлашаётган эди. Менга кўз тушиб, эшли кўрсатди. Валерий Муҳаммадиев ёш: Уттиздан сал ошган. Шунга қарамай, саккиз ярим минг кишилик курувчилар коллективини раҳбарлик қилди. Бутун мамлакатимиз сингари Ўрта Осиё учун ҳам бунинг ҳайратланадиган ёри йўқ. Ҳўқиманч беш йилликда мамлакатимиз Урал тоғининг шарқ томонда жойлашган ерларнинг иқтисодий ривонланиши учун барча капитал маблағларининг 30 процентини ажратиб, бу районларга ёшлирининг энг сарғилани юборди. Сибирдан Братск ва Краснояр ГЭСлари курувчиларининг ўртача ёши 28-30 дан ошмасди. Норақ курувчиларининг ўртача ёши эса бундан ҳам кам.

Курувчилар илк бор келишганда Норақ оддий тоғ қишлоғи эди. Ҳозир эса у 20 минг аҳолиси бўлган шаҳарга айланди. Тенис йўллари ёқирилди, кўл қаватли уйлари, хиёбонлар, мактаб, театр, касалхоналар барпо этилди.

— Хонада ўтириб, қурилиш тўғрисида гапиринг қийин, — деди Валерий Муҳаммадиев. —

Ўрта Осиё республикаларининг қариб барча қисми сугорилмаган ерлардан олинди. 1973 йили Ўрта Осиё деярли 7 миллион тонна юқори сифатли пахта топширди. Норақ сув омбори тўғон қурилиши тугалангач, 70 километрга чўзилди ва 11 миллион куб метр қимматбаҳо сувини тўплайди. Шу тарихда Норақ фақат энергия ҳосил қилувчи станция сифатидеги эмас, балки республиканинг қишлоқ хўжалигидеги ялли проблемаларни хал

У пасти нуқтасида кеңлиги саккиз метр, юқори қисмида эса саккиз юз метр бўлган дарани тўсади. Қурилиш тугаландан сўнг тўғон 315 метрга кўтарилади, ва ҳозир ер оёйда мажбуд бўлган тўғонларнинг энг ҳазил бўлади. Унинг асосий хусусияти шундаки, тўғон монумент бундан эмас, балки тўғон қилган қум-тошдан иборат. Биринчи қурилиш тоннелига сува кўйишганда, жуда ҳажжонланган эди. — дейди Муҳаммадиев. Бир ярим миллион куб метр сувнинг секундга 15 метр тезлик билан оқиб ўтиши ҳазил гапий! Тоннел сувини қуритишганда унинг бардош берганини кўриб, беҳад қувондим. Ахир уни мен қурган эдим-да.

Кечкурун Норақ чироқлари порлади, шаҳар ва қурилаётган ГЭС нурақга чўмди.

— Норақ ва Вахш ҳамда Паниждаги кейинги станциялар каскади, — дейди Валерий Муҳаммадиев. — Тожикистон экономикасига қувват бериши. Бу қувватни Тожикистонга эмас, кўшн республикалар ҳам олади. Бу юқори иш. Шундай буюк ишда қатнашганим ўзи бизга кўп бағишлайди, ҳар катта оғир ишни енгишга қодир қилади.

Юрий ФЕДОРОВ, АПН мўшбири.

ҲАЁТ МАНБАИ

Тожикистон — тоғлар ўлкаси. Унинг дарёлари ҳам кўп. Сув запаслари жиҳатидан республикаимиз Совет Иттифоқда Россия Федерациясидан кейинда туради. Билан Помир тоғларидан бошланган дарё сувлари бутун Ўрта Осиёни ва Ҳозористонни сув билан таъминлашга қодир. Аммо Улуғ Октябрга қадар деҳқонлар ана шу дарё сувларидан етарли фойдалана олмадилар.

ДЕҲҚОН БАХТИ

Бундан 50 йил муқаддам ҳозирги Ўзбекистонда қишлоғида ер, сув ислоҳоти ўтирилган эди. Биринчи кооператив ширкати ташкил қилинган эди. Бу ширкат 400 гектар ерда пахта етиштириш ва қисман ишлаб етказиб беришди. Қишлоғимизга 1925 йили биринчи трактор келиши катта воқеа бўлди. Буни ҳамшилоқимиз Абдуқаюм Дўстматов бошқарди. Биринчи трактор янги давр, янги замоннинг ҳақиқий муўжизаси эди. Уша вақтдаги тўғулларнинг таъсирлаб бериш учун сўз топши қийин. 1928 йилда қишлоқ матбуот жамағати тузилди, у билан ҳамкорликда янгида етиштириб берувчи 3 та қишлоқ хўжалик артели барпо этилди. 1930 йилнинг февралда эса мажбур қишлоқ хўжалик артеллари бирлашиб, Калинин номи билан биринчи қолхоз ташкил топди.

Партияимизнинг қоллетивлаштириш сиёсати шарофати билан қишлоқларимизда 1930 — 1931 йилларда биринчи-кетин қишлоқ хўжалик артеллари ташкил келди. Қолхоз тарзули дастлаб нечи йилларда даврда кичкин сиёсий курашлар оловда ўзиб, мустақамлашди. Қоллетив хўжаликлар ҳақида Улуғ Ватан уруши йиллари фонт оғир давр бўлди. Фронтида кетган ерлар ўзинини шавқатли хотин қизларини эгалладилар.

БИЗНИНГ ИНТЕРВЬЮ ИБН СИНО ВОРИСЛАРИ

Бундан унларча йиллар муқаддам Тожикистондаги интиришга кишилар «врач» деган сўннинг нима аниқлигини билмас эдилар. Жаҳонга улуғ Ибн Синони етиштириб берган халқ қўпгина юқорини касалликлардан азоб чекиб келганди. Булар насаб-ириналарга қарши асосий «доридармон» муллаларнинг дуолари ва табобатларнинг «дуф-суф»лари қисоблариди.

Фақат сўнги йиллар мубайнидаги Тожикистоннинг медин оиллари ўттиздан илпоқ тўғалла ва қирғица монография чикардилар.

А. ҚОСИМОВ, Тожикистон ССР мелиорация ва сув хўжалиги министри, Ленин мўфотини лауреати.

Суратларда: (юқоридан паства) 1. Республиканин Кўргонтепа районидеги Карл Маркс номи қолхознинг илгор чўпони Умрзоқ Кўрнов. У ҳар юз бош қерақул кўйдан 128 тадан кўзи олиб, юксак социалистик мажбурятини бажарди. 2. Бу йил Тожикистон пахтакорлари катта марнани эгалладилар, социализм мажбурятини ошриб бажарди. Суратда: Кўлоб област Весе районидеги Ленин номи қолхозда машина терими. 3. Норақ ГЭСини бутун мамлакат бунёд этмоқда. Бу ерга 300 дан ортиқ корхона турини хил материал ва ускуналар юборилди. Суратда: Норақ ГЭСи майдонига ускуналар келтирилиш аниш этирилган. В. Стеценчева, Н. Мирзозов ва С. Симонов фотолари (ТАСС).

